

SANGASTE METSAPARGI RAJA TARISTU REKONSTRUEERIMINE

Lossiküla, Otepää vald, Valga maakond (72402:002:1220)

TÖÖ NR:	2321
PROJEKTI STAADIUM:	Põhiprojekt(PP)
PROJEKTI OSA:	Arhitektuur (AR)
VERSIOON JA KUUPÄEV:	v03_18.03.2024
MÄLESTISE NIMETUS:	Sangaste mõisa park
MÄLESTISE REG-NR	23242

SELETUSKIRI

DOKUMENDI NR.:	AR-3-01
----------------	---------

<u>AR OSA KOOSTAJA:</u>	Projektibüroo OÜ
Reg. nr:	14426010
MTR nr:	EEP004195; EPE001445; EEK001423; FPR000600; EEP004195
Aadress:	Vana-Lõuna 39a-12, 10134, Tallinn
e-mail:	info@projektiburoo.ee
Tel. nr:	+372 58 609 685

Koostaja:	Iveete Leht
-----------	-------------

Vastutav arhitekt:	Jane Teresk, Volitatud arhitekt, tase 7 Kutsetunnistus: 166912 jane@projektiburoo.ee
--------------------	---

Projektibüroo OÜ
Reg. nr: 14426010
MTR nr: EEP004195; EPE001445; EEK001423; FPR000600; EEP004195
Aadress: Vana-Lõuna 39a-12, 10134, Tallinn
Kontakt: info@projektiburoo.ee, +372 58 609 685

EHITUSPROJEKTI KOOSSEIS

Köide nr	Tähis	Projekti osa nimetus	Vastutav isik
01	AA	Üldosa	Ilja Jevlanov
02	AR	Arhitektuur	Jane Teresk
03	TL	Teed ja liikluskorraldus	Toomas Toimetaja

Projekt: Sangaste metsapargi raja taristu rekonstrueerimine
Aadress: Lossiküla, Otepää vald, Valga maakond
Töö nr: 2321
Staadium: PP

Koostaja: Ivet Leht
Vastutav arhitekt: Jane Teresk
Koostamise kuupäev: 18.03.2024
Versioon ja kuupäev: v03_18.03.2024

SISUKORD

1.	ÜLDOSA	4
1.1.	SELETUSKIRJA ÜLESEHITUS.....	4
1.2.	ÜLDANDMED	4
1.3.	ALUSDOKUMENDID	5
2.	ASENDIPLAAN.....	6
2.1.	ÜLDANDMED	6
2.2.	OLEMASOLEV OLUKORD.....	6
2.3.	ASENDIPLAANI LAHENDUS	10
2.4.	KRUNDISISENE LIIKLUSKORRALDUS JA PARKIMINE.....	10
3.	ARHITEKTUUR.....	10
3.1.	ÜLDANDMED	10
3.2.	OLEMASOLEV OLUKORD.....	11
3.3.	ARHITEKTUURI ÜDLAHENDUS.....	11
3.4.	KONSTRUKTSIOONID JA PINNAKATTED.....	11
4.	EHITUSTÖÖDE KIRJELDUS	15
5.	KESKKONNAKAITSE.....	16
6.	PUUDE,TAIMESTIKU JA PINNASE KAITSE	16
7.	HOOLDUS	18
7.1.	ÜLDNÕUDED HOOLDUSELE	18
7.2.	TAIMESTIKU HOOLDUS.....	18
7.3.	TARISTU HOOLDUS	18
7.4.	TEEDE JA PLATSIDE HOOLDUS	19

1. ÜLDOSA

1.1. SELETUSKIRJA ÜLESEHITUS

Seletuskirjas on kajastatud teemad, mis haakuvad konkreetse objektiga. Kui mingi temaatika on kajastamata, siis ei ole see projekteerimise objektiks. Antud seletuskirjas on lahti kirjutatud arhitektuuri (AR) projekti osa.

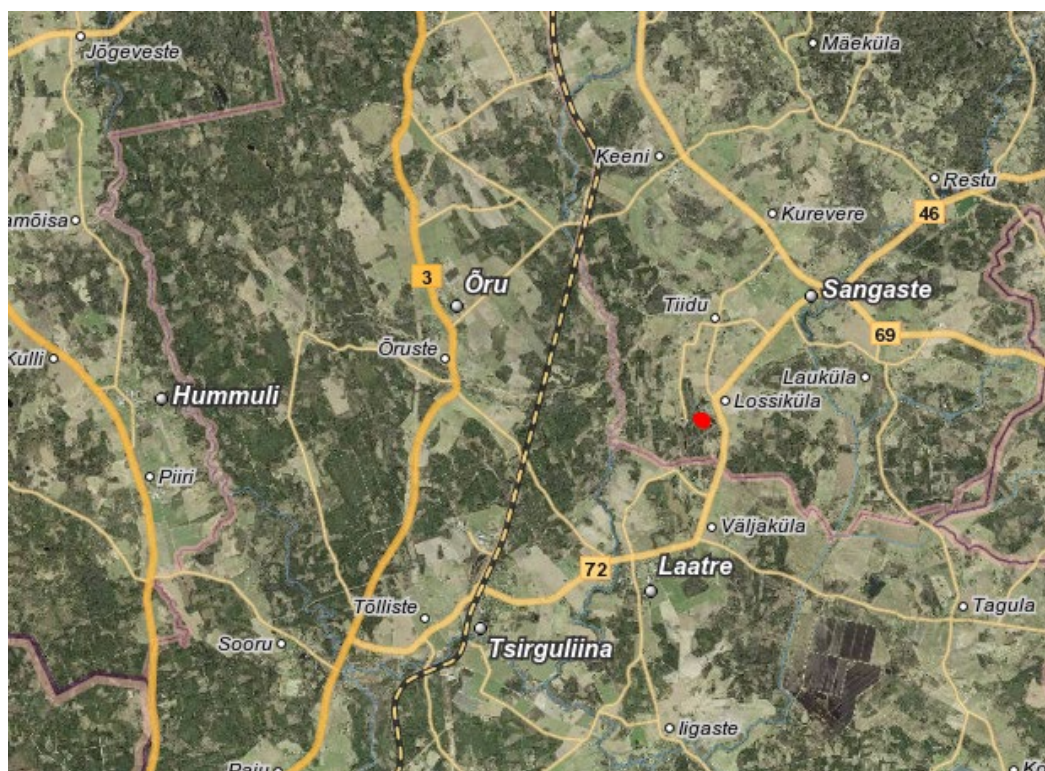
1.2. ÜLDANDMED

1.2.1. Projekteerimistöö piiritus

Käesolevas projektiosas on kajastatud Lossikülas, Otepää vallas, Valga maakonnas asuvatele kinnistutele projekteeritud metsapargi raja taristu rekonstrueerimisprojekti arhitektuurset lahendust põhiprojekti mahus.

1.2.2. Sangaste metsapargi asukoht

Käesoleva metsapargi asukohaks on Lossiküla, Otepää vald, Valga maakond (72402:002:1220 ja 72402:002:1230). Sangaste mõisa pargi põhiosa jääb Sangaste valla keskusest ca 4 km Valga poole viiva Sangaste - Tõlliste tugimaantee äärde.

Kaart pärineb Maa-ameti kaardirakendusest.

Projekt: Sangaste metsapargi raja taristu rekonstrueerimine
Aadress: Lossiküla, Otepää vald, Valga maakond
Töö nr: 2321
Staadium: PP

Koostaja: Ivet Leht
Vastutav arhitekt: Jane Teresk
Koostamise kuupäev: 18.03.2024
Versioon ja kuupäev: v03_18.03.2024

1.2.3. Ehitiste lühikirjeldus

Käesoleva projekti raames rekonstrueeritakse raja taristusse kuuluvad teed, infotahvlid, lõkkekoha juurde kuuluv varjualune koos laua ja pinkidega, piirded, pingid, trepid, purded ja käimlad.

Avalikus kasutuses oleva Sangaste metsapargi raja taristu eesmärgiks on pakkuda kvaliteetset ja turvalist Sangaste mõisa pargi külastamise võimalust ning ühtlasi kaitsta loodust külastusest tingitud koormuse eest. Rada tutvustab krahv Friedrich Magnus Bergi poolt rajatud metsaparki, pargis on esindatud paljud haruldased liigid.

Käesolev park on muinsuskaitse all ja pärandkultuuri objekt.

1.2.4. Projekteerija

Ehitusprojekti erinevate osade projekteerijat vt. loetelus „Ehitusprojekti koosseis“(lk.2).

1.3. ALUSDOKUMENDID

1.3.1. Lähteandmed

- Sangaste metsapargi raja taristu rekonstrueerimisprojekti eskiis, koostatud Projektibüroo OÜ poolt, töö nr 2321.
- Sangaste metsapargi rekonstrueerimisprojekt põhiprojekti mahus, koostatud Artes Terrae OÜ poolt 2011 aastal, töö nr 25KP11
- Lähteülesanne Tellijalt
- Pargi külastuskorraldusliku taristu rekonstrueerimisprojekti muinsuskaitse eritingimused. Koostaja Muinsuskaitseamet (Raili Uustalu) 06.11.2023

1.3.2. Uuringud, mõõtmised ja prognoosid

Teostatud uuringute loetelu vt. AA osa seletuskirjas, peatükis „Uuringud, mõõtmised ja prognoosid“.

1.3.3. Normdokumendid

- EVS 932:2017 Ehitusprojekt
- EVS 939-3:2020 Puittaimed haljastuses. Osa 3: Ehitusaegne puude kaitse.
- Vabariigi Valitsuse 27.05.2016 määrus nr. 60 „Valga maakonna kaitsealuste parkide ja puistute piirid“.
- Vabariigi Valitsuse 03.03.2006 määrus nr.64 „Kaitsealuste parkide,arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“.
- Majandus- ja taristuministri 14.04.2016 määrus nr.34 „Topo-geodeetilisele uuringule ja teostusmöödistamisele esitatavad nõuded“.

- Siseministri 03.07.2021 määrus nr 18 „Lõkke tegemisele ja grillimiskohale esitatavad nõuded“.
- Sangaste valla üldplaneering.
- Riigikogu 05.05.2010 seadus „Tuleohutuse seadus“.
- Riigikogu 21.04.2004 seadus „Looduskaitse seadus“.
- Riigikogu 11.02.2015 seadus „Ehitusseadustik“.
- Riigikogu 28.01.2015 seadus „Planeerimisseadus“.
- Riigikogu 20.02.2019 seadus „Muinsuskaitse seadus“.
- Riigikogu 07.06.2006 seadus „Metsaseadus“.

2. ASENDIPLAAN

2.1. ÜLDANDMED

2.1.1. Projekteerimistöö piiritus

Käesolevas projektiosas on kajastatud Lossikülas, Otepää vallas, Valga maakonnas asuvatel kinnistutel projekteeritud arhitektuursete väikevormide ja rajatiste ehitusprojekti asendiplaanilist lahendust põhiprojekti mahus.

2.1.2. Alusdokumendid

Alusdokumendid on loetletud peatükis 1.3

2.2. OLEMASOLEV OLUKORD

2.2.1. Paiknemine

Projektis käsitletavate arhitektuursete väikevormide ja rajatiste täpsemad asukohad on nähtaval asukohaskeemi joonisel AR-9-01.

Metsapargi läänekülje keskosas asuvad parkimistasku, suur infoalus ja 1-kohaline maasisese mahutiga invakäimla.

Metsapargi keskosas asuvad lõkkekoht, purre ja 1-kohaline kompostkäimla.

Metsapargis asuvad hajutatult lõuna- ja põhja osades 2 treppi, infoalused ja purre.

2.2.2. Olemasolevad rajatised

Projekteeritaval alal kuuluvad rekonstrueerimisele olemasolevad purded, trepid ja lõkkekoht (varjualune koos laua ja pinkidega).

2.2.3. Olemasolev reljeef

Sangaste metsapargis on leida nii madalaid niiskeid orgusid kui ka kõrgemaid küngastikke. Tegemist on tüüpilise Eesti metsamaastikuga, kus vahelduvad kõrgemad ja madalamad alad, pakkudes seega ka reljeefset mitmekesisust.

2.2.4. Olemasolev kõrghaljastus

Artes Terrae poolt 2011 koostatud projektis „Sangaste metsapargi projekteerimine” on välja toodud, et tegemist on liigiliselt väga mitmekesise puistu koosseisuga. Välitöödel tuvastati 128 eriliiki. Enim kasvab üksik puudena harilik kuusk, harilik mänd, harilik vaher ja harilik saar.

2.2.5. Olemasolevad juurdesõiduteed ja kõnniteed

Põhiline osa pargist jääb Sangaste valla keskusest ca 4 km Valga poole viiva Sangaste - Tõlliste tugimaantee äärde. Metsapargi lääneseosa on piiritletud Lemmiku – Tiidu – Metsapargi kõrvalmaanteega.

Valdavalt on olemasolevad pinnasekattega teed heas seisukorras, üksikutel madalamatel kohtadel leidub ka poriseid löike. Teed pargi keskosas ning läänepiiril on ca 2...2,5 m laiused, äärest niidetud ja keskelt sissetallatud käimisradadega. Pargi põhjaosas kulgev matkarada on kitsas teerada, mis kulgeb suures osas mäenõlval ning on reljeefi tõttu raskemini läbitav.

Mootorsõidukitega liiklemine (välja arvatud pargi hooldusega ja valvega seotud sõidukid) on pargis keelatud.

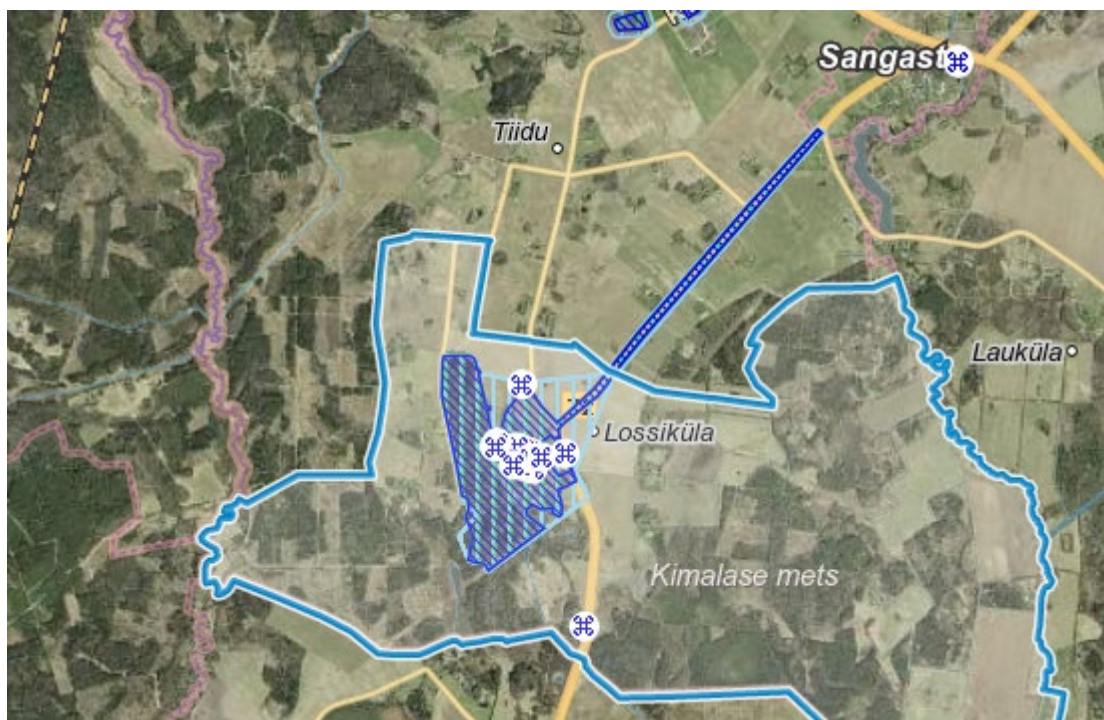
2.2.6. Kaitsealused objektid ja kinnismälestised

Projekteeritavad väikevormid ja rajatised asuvad kaitsealuses Sangaste metsapargis. Sangaste mõisa park on looduskaitse alla võetud ENSV Ministrite Nõukogu 11. detsembri 1959. a määrusega nr 218 «Abinõudest parkide säilitamiseks ja korrastamiseks vabariigis». Sangaste looduskaitsealuse pargiosa piirid on ära toodud Vabariigi Valitsuse 8. juuni 2010. a määruse eelnõus “Valga maakonna kaitsealuste parkide ja puistu piirid”. Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2006. a määrus nr 64 “Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri” käsitleb maastikukaitseala eritüübina kaitse alla võetud parkide kaitset ja kasutamist.

Käesolevale alale kaitsealuste liikide leiukohti.

Lisaks paiknevad projekteeritavad objektid kinnismälestisel. Sangaste mõisa park on tunnistatud ehitismälestiseks „Kultuurimälestisteks tunnistamine” kultuuriministri 12.08.1999. a määrus nr 15, reg. nr 23242). Metsapark on seotud visuaalselt Sangaste mõisa peahoonega (reg. nr. 23241), aednikumajaga (reg. nr. 23251) ja aednikumaja tööriistakuuriga (reg. nr. 23252). Muid muinsuskaitsealuseid objekte metsapargi alale ei jää.

Kultuurimälestiste kaart pärineb Maa-ameti kaardirakendusest.

2.2.7. Muinsuskaitse

Mälestise tunnuseks on arhitektuuriajalooliselt tähelepanuväärivasse mõisaansamblisse kuuluv üks suurimaid vabakujunduslikke liigirikkamaid parke. Seetõttu on vaja ajaloolises pargis arvestada käesoleva ajani säilinud pargi ajaloolist planeeringut, ruumistruktuuri (avatud, poolavatud ja suletud alad), teljelisust, kasutusviisi ning säilivust. Sangaste mõisapargi metsapargi osas tegevusi kavandades ning töid tehes on vaja eelkõige lähtuda terviklikkuse säilitamise põhimõttest, pidades oluliseks eri ajastute väärtuslikke kihistusi ja lisaks võtta arvesse uute rajatiste planeerimisel üldist pargi kompositsiooni (teedevõrgu, alade, kergehitiste, väikevormide jms kooskõlalist planeeringut). Riigimetsa Majandamise Keskusel on kavas rekonstrueerida metsapargi osas külastuskorralduslik taristu.

ÜLDTINGIMUSED

-Ehitusprojekt tuleb esitada Muinsuskaitseametile kooskõlastamiseks põhiprojekti staadiumis (MuKS § 50 lg 4).

-Ehitustööde ajaks on kohustuslik tagada muinsuskaitsealine järelevalve. Muinsuskaitsealist järelevalvet võib teostada pädev isik, kes esitab kuue kuu jooksul pärast tööde lõppu muinsuskaitsealise järelevalve aruande (MuKS § 55, § 56 lg 1–2).

Projekt: Sangaste metsapargi raja taristu rekonstrueerimine
Aadress: Lossiküla, Otepää vald, Valga maakond
Töö nr: 2321
Stadium: PP

Koostaja: Ivet Leht
Vastutav arhitekt: Jane Teresk
Koostamise kuupäev: 18.03.2024
Versioon ja kuupäev: v03_18.03.2024

-Enne tööde algust tuleb taotleda Muinsuskaitseametilt tööde tegemise luba (MuKS § 52 lg 1).

-Kaevetöödel tuleb arvestada arheoloogiliste leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega nii mälestisel, selle kaitsevööndis kui ka väljaspool mälestise ja selle kaitsevööndi ala. Muinsuskaitseadusest tulenevalt (§ 31 lg 1, § 60) on leidja sellisel juhul kohustatud tööd katkestama, jätma leiu leiukohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile.

ERITINGIMUSED

Muinsuskaitse eritingimused:

-Lahendada külastuskorralduslik taristu terviklikult vastavalt metsapargi eripärale ja kontseptsioonile;

-Lisatavad kerged (pargi)rajatised ja väikevormid kavandada lihtsa disainiga ning puuderohke (pargi)maastikuga sobivalt. ;

-Lisada projekti eraldi peatükina soovitud puude ehitusaegseks kaitseks ja nõuded tegevustele puude juurestike kaitsealal5;

-Arvestada pinnas- ja kruusateede katendikonstruktsioonide projekteerimisel varasema projekti lahenduse ja joonisega. Võimalusel kasutada pargisisestel teedel ja sõiduautode parkimisalal kaevevabalt rajatavat katendit, et vältida puujuurte kahjustamist.

Lisada projekti rajatiste (teed, purded, trepid, sillad, teabetahvlid, infoalused) hooldusjuhend vähemalt kümne (10) aasta hoolduseks. Näha ette regulaarne teeäärsete alade hooldus võsalõikuriga 1,5 meetri laiuselt mugavamaks liikumiseks.

Lubatud on paigaldada suuri teabetahvleid (min A0) metallist jalgadel (asendiplaanil nr 7) nii, et need ei jää ette olulistes vaadetes tiikide veepinnale ja peahoonele. Soovi korral võib teabetahvli parkimisalal valgustada (koht)valgustusega.

-Lubatud on paigaldada huvipunktide infoalused (min A3), liigitahvlid ja suunaviidad metallist jalgadel. Metsapargis on plastiku kasutamine keelatud.

-Lubatud on olemasolevas lõkkekohas paigaldada kaetud lõkkealus (RMK tüüpnaidis) ühtses stiilis puidust pinkidega, varjualune laua ja puidust pinkidega (selja- ja käetoeta) koos puude ladustamise kohaga (asendiplaanil nr 4). Soovitav on teha välisviimistlus kas mustjas või pruunides toonides.

-Lahendada varjualuse katus looduslikku keskkonda sobiva materjaliga (sindel, laud vms).

2.2.8. Krundi pinnase omadused

Üldiselt on pinnas metsapargis keskmiselt viljakas ja mõõdukalt happeline, sobides hästi erinevate taimeliikide kasvamiseks.

2.3. ASENDIPLAANI LAHENDUS

2.3.1. Ehitusetapid

Käesoleva projektiga planeeritud objekte asendatakse vastavalt vajadusele järk-järgult, kui olemasolev amortiseerub, asendatakse see planeeritud tootega. Ehitus vajaduse otsustab tellija.

2.4. KRUNDISISENE LIIKLUSKORRALDUS JA PARKIMINE

2.4.1. Liikluskorraldus ja parkimine krundil

Parkimine on lahendatud OÜ Totom 16.01.2024 projektis T2401.

2.4.2. Liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimalused

Ratastooliga läbitav ala on näidatud asukoha skeemil AR-9-01. Ratastooli/lapsevankriga läbitaval rajal pinkide juures on vajalik teha rada sellises mahus, et oleks ligipääs ka pinkidele.

2.4.3. Parkimine

Projekteeritav parkimistasku laius on 2,5m laiusena, millele lisandub teepeenar 0,5m. Teepeenrale on planeeritud piire (vt joonis AR-7-03). Parkimistasku on projekteeritud 60m pikkusena, millele lisandub maha pöörde diagonaalid (2,5+2,5m). Katendiks on projekteeritud kruuskate.

Projekteeritava piirde külge on võimalik lukustada ka jalgrattaid.

3. ARHITEKTUUR

3.1. ÜLDANDMED

3.1.1. Projekteerimistöö piiritletus

Käesolevas projektiosas on kajastatud Lossikülas, Otepää vallas ja Valga maakonnas asuvatele kinnistutele projekteeritud rajatiste ja arhitektuursete väikevormide ehitusprojekti arhitektuurset lahendust põhiprojekti mahus.

3.1.2. Alusdokumendid

Alusdokumendid on loetletud peatükis 1.3

3.2. OLEMASOLEV OLUKORD

Hetkel on metsaraja taristu osaliselt amortiseerunud või amortiseerumas. Ohutuse tagamiseks vajavad ol.olevad trepid ja pandused uuesti ehitamist. Projekteeritud esemete vahetuse otsustab tellija, vastavalt vajadusele.

3.3. ARHITEKTUURI ÜLDLAHENDUS

3.3.1. Rajatiste ja väikevormide paiknemine, planeeringu piirangud

Projekteerimistööde käigus tuleb järgida Metsaseadusest ja Veeseadusest tulenevaid piiranguid, maa-ala jääb väikeses mahus veekalda piiranguvööndisse, ehitus-keeluvööndisse ja veekaitsevööndisse.

Lisaks arvestada ka planeerimisseadusest ja liiklusseadusega seotud piiranguid. Käesolevale maa-alale jäävad transpordiga seotud mõjualad (tee avalik kasutus (tee nr 2322) ja avalikult kasutatava tee kaitsevöönd).

3.3.2. Rajatiste ja väikevormide ehitusetapid ja laiendamise võimalused

Nii pinke, piirdeid, infotahvleid, lõkkekoha varjualuseid kui ka välikäimlaid on võimalik vastavalt vajadusele, arvestades piirangutega, metsapargi õpperajale lisada.

3.3.3. Rajatiste arhitektuuri üldkontseptsioon

Kõikide rajatiste ja arhitektuursete väikevormide läbivaks jooneks on must ja puidune viimistlus, lisaks puidule on kasutatud erinevates detailides (infokandjate postid, pingi- ja lauajalad) nelikanttorusid. Eesmärgiks on luua lahendus mis on uuenduslik, hooldusvaba ja on sobilik olemuselt väga väärika Sangaste lossi keskkonda.

3.3.4. Liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimalused

Osa Sangaste metsapargi õpperajast on läbitav ka ratastooliga. Läbitav tee on märgitud ka asendiskeemil (vt. jooni AR-9-01).

3.4. KONSTRUKTSIOONID JA PINNAKATTED

3.4.1. Trepp ja purded

Kõikide metallosade keskkonnaklass C3 ja kasutusiga 50 aastat.

Kõikide puidust rajatiste ja detailide kasutusiga 20 aastat. Kasutada kvaliteetset sügavimmutatud- või termotöödeldud puitu.

Täpsemad joonised vt. AR-7-06...09.

TREPI ASTMED JA VAHEMADEMED

Trepi astmed on valmistatud hammastatud pealispinnaga kuumtsingitud terasrestist (SP34x76).

TREPI KÄSIPUU POSTID JA PIIRE

Treppide käsipuu on ühel küljel. Trepi käsipuu postid on 50x50mm nelikanttorust. Puidust piirded asuvad 900 ja 700 mm kõrgusel. Kogu trepi pikkuses külgeva käsipuu osa on 80mm lai ja 30mm paks. Trepi puidust osad on valmistatud 1.klassi termotöödeldud puidust (termokuusk). Termopuitu hooldada toonitud õliga kord aastas.

PURDE KÄIGUTEED

Purde astmed on valmistatud 150x50mm termotöödeldud puidust (termokuusk).

PURDE KÄSIPUU JA PIIRE

Purde käsipuud asuvad käigutee kahel küljel. Piirde käsipuu postid on 50x50 nelikanttorust, mis on kinnitatud projekteeritud kruvivaiadele. Puidust piirded asuvad 900,700 ja 450mm kõrgusel. Kogu purde pikkuses külgeva käsipuu osa on 80mm lai ja 30mm paks. Purde puidust osad on valmistatud 1.klassi termotöödeldud puidust (termokuusk). Termopuitu hooldada toonitud õliga kord aastas.

3.4.2. Infokandjad

Kõikide metallosade keskkonnaklass C3 ja kasutusiga 50 aastat.

SUUR INFOTAHVEL

Suur infotahvel on kinnitatud maasse 200x200mm betoonpostidega C25/30. Infotahvli kandvaks konstruktsiooniks on kahel 80x80x4mm jalal nelikanttorust raamistik. Infokandja metallist kinnitusriba keevitatakse keevisliitega posti külge. Infokandja kinnitatakse kruvidega kinnitusriba külge 225mm sammuga.

Täpsem joonist vt. AR-7-05.

VÄIKE INFOTAHVEL

Väike infotahvel on kinnitatud maasse 200x200mm betoonpostidega C25/30. Infotahvli kandvaks konstruktsiooniks on 50x50mm nelikanttorust jalg, mille külge on keevisliitega

kinnitatud A3 formaadile vastav lehtmetailist infokandja kinnitusplaat. Infokandja kinnitatakse kinnitusplaadi külge neljast nurgast kruvidega.

Täpsem joonist vt. AR-7-05.

LIIGITAHVEL

Liigitahvel on süvistatud maapinda 200mm sügavusele. Liigitahvli kandvaks konstruktsioonist on 30x30x4mm nelikanttoru jalg, mille külge on keevisliitega kinnitatud A4 formaadile vastav lehtmetailist infokandja kinnitusplaat. Infokandja kinnitatakse kinnitusplaadi külge neljast nurgast kruvidega. Liigitahvel paigaldatakse maasse, posti otstes on lisatud kergesti väljatõmbamist takistavad metallist pulgad.

Täpsem joonist vt. AR-7-05.

SUUNAVIIT

Suunaviit on kinnitatud maasse 200x200mm betoonpostidega C25/30. Suunaviide kandvaks konstruktsiooniks on 50x50mm nelikanttorust post. Suundade viidad on kinnitatud posti külge metallist nurgikute ja poltidega.

Täpsem joonist vt. AR-7-05.

3.4.3. Välikäimlad

INVA DC

Inva DC asub parkla vahetus läheduses, riigiteest ca 20m kaugusel.

Välikäimla on projekteeritud puidust karkassile ja lävepakuta ukse lahendus võimaldab ligipääsu ka ratastooli kasutajale. Välikäimlate konstruktsioon on maapinnast kõrgemal kruvivundamendil. Maapinda on lisaks käimla alusele pinnale ka 0,5m perimeetril lisatud külmakerkeisolatsioon.

Välikäimla pörand on kaetud tänavakiviplaatidega, valitud materjal ja maast kõrgemal asetsev konstruktsioon lihtsustavad pörandi pesemist. Väline fassaad on kaetud vertikaalse laudisega (19x142 UXSO). Katusekatte materjalina on kasutatud 0.6mm paksust valtsplekki (nt Ruukki Classic 475mm, toon must). DC puitraamis akende valgusava on kaetud läbipaistva PC-kihtplastplaadiga.

DC

DC asub lõkkekoha ja telkimisala vahetus läheduses. Puidust konstruktsioonist karkass on maapinnast kõrgemal, et võimaldada kompostkäimla paigaldamist ja tühendamist. DC pörandat katavad 5mm vahedega paigaldatud 50x120mm pörandalauad, mis võimaldavad pörandi pesemist. Väline fassaad on kaetud vertikaalse laudisega (19x142 UXSO). Katusekatte

materjaline on kasutatud 0,6mm paksust valtsplekki (nt Ruukki Classic 475mm, toon must). DC puitraamis akende valgusava on kaetud läbipaistva PC-kihtplastplaadiga.

Täpsem info vt AR-7-01..02.

3.4.4. Lõkkekoha varjualune

Lõkkekoha varjualune koos pinkide, laua ja küttepuude varjualusega on ühtne tervik. Konstruktsioon on puidust. Varjualuse konstruktsioon toetub betoonvundamendile ja reguleeritavatele betooniharkidele. Pingid on riputatud varjualuse postide külge. Laud kinnitatakse betoonvundamendi külge metallist kinnitusplaatide ja betoonikruvidega. Varjualuse katus on kaetud 0.6mm valtsplekiga (nt Ruukki Classic 475mm, toon must)

Täpsem joonis vt AR-7-04

3.4.5. Pingid

Kõikide metallosade keskkonnaklass C3 ja kasutusiga 50 aastat.

Kõikide puidust rajatiste ja detailide kasutusiga 20 aastat. Kõik puidust osad on valmistatud 1.klassi termotöödeldud puidust (termokuusk). Termopuitu hooldada toonitud õliga kord aastas.

Täpsemad joonised vt. AR-7-06.

ILMA SELJA- JA KÄETUGEDETA PINK

Pink on kinnitatud maa külge 200x200x250mm C25/30 kohtbetooniga. Pingi jalad on 50x50mm nelikanttorust. Jalad kinnitatakse betooni külge igast nurgast 50x50x5mm kinnitusplaadi ja M16 betoonkruvidega.

Pingi istumisosa moodustavad kolm 150x100mm puitprussi, mis kinnitatakse pingi külge alt metallplaadi ja puidukruvidega.

SELJA- JA KÄETUGEDEGA PINK

Pink on kinnitatud maa külge 200x200x250mm C25/30 kohtbetooniga. Pingi jalad, selja-ja käetoe toed valmistatakse 50x50x4mm nelikanttorust. Jalad kinnitatakse betooni külge igast nurgast 50x50x5mm kinnitusplaadi ja M16 betoonkruvidega.

Pingi istumisosa moodustavad kolm 150x100mm puitprussi, mis kinnitatakse pingi külge alt metallplaadi ja puidukruvidega.

Pingi seljatoeks on 30x150mm puit.

3.4.6. Piire

Kõikide metallosade keskkonnaklass C3 ja kasutusiga 50 aastat.

Kõikide puidust rajatiste ja detailide kasutusiga 20 aastat. Kasutada Kvaliteetset ja sügavimmutatud puitu.

Piire on kinnitatud maa külge 200x200x250mm C25/30 kohtbetooniga. Piirde postid on 50x50mm nelikanttorust. Postid kinnitatakse betooni külge 60x170x5mm kinnitusplaadi ja kahe M16 betoonkruviga. Postid kinnitatakse 150x150mm istumisosa külge 60x170x5mm kinnitusplaadiga (suund ristipidiselt alumisele kinnitusplaadile) ja 8 M8 puitkruviga.

Täpsem joonis vt. AR-7-03.

3.4.7. Liftid, tõstukid, eskalaatorid, liikurteed

Käesolevas projektis puuduvad.

4. EHITUSTÖÖDE KIRJELDUS

Ehitustööde käigus tuleb arvestada Looduskaitseadusest ja projekteeritavale maa-alale kehtivatest piirangutest. Töövõtja vastutab looduskeskonna kaitse eest ehitusplatsil ja peab täitma kaitseala valitseja- Keskkonnaameti, volitatud esindajate nõudeid. Ehitustööde käigus on tähis kaitsta olemasolevat pinnast, pinnasevett, õhku ja puid. Tööde tegemiseks mälestisel tuleb taotleda Muinsuskaitseameti luba.

Ehitustööd kavandada iseseisvalt teostatava tööna. Ehitustööde läbiviimine on võimalik vaid lindude pesitsusaja välisel perioodil (vt täpsemalt pt5. Keskkonnakaitse). Soovitav läbi viia, kas talveperioodil või suvel pärast lindude pesitsusperioodi ja enne massilist sügisrännet, võimalikult lühikese aja jooksul.

Ehitustööd peaks toimuma vahetult peale lammutustöid. Ehitustööd viiakse läbi vastavalt vajadustele ja rasketehnikat kasutamata. Ehitustööde vajaduse otsustab tellija, vastavalt olemasolevate toodete amortiseerumisest. Kõik jäägid ja praht tuleb sorteerida ja koguda ettevalmistatud platsile ja ära vedada kooskõlastatud jäätmekäitlus keskusesse. Jääkide põletamine või maa sisse kaevamine ehitusplatsil on keelatud.

Ehitusmaterjalide transpordi aeg, transpordiviis (-vahendid) ja kasutatavad teed ning materjalide ladustamise kohad tuleb taasesitamist võimaldaval viisil kooskõlastada Keskkonnaameti ja Tellija esindajaga. Materjalide transport ja ladustamine võib toimuda vaid eelnevalt kooskõlastatud alal ja viisil.

Projekteeritavale alale on kavandatud kolm materjalide ladustamisplatsi:

1. Ladustusplats asub parkimistasku juures.
Käesolevat platsi kasutatakse Inva DC ja suure infotahvli materjali ladustamiseks.
2. Ladustusplats asub lossi poolse infotahvli juures.
Ladustamisplatsi kasutatakse lõkkekoha varjualuse, lõkkealuse, treppide, purre 2, DC, 4 seljatoega pingi ja 2 seljatoeta pingi materjalide ladustamiseks.
3. Ladustamisplats rajatakse purre 1 ja 2 seljatoega pingi materjali ladustamiseks.

Transpordivahendi valimisel arvestada maastiku- ja ilmaoludega ning kasutada looduskeskkonnale võimalikult vähe mõju omavat transpordiviisi (laiemad maastikurehvid vm). Lisaradade rajamine (sisse tallamine) on keelatud. Külmunud pinnasega ning lumikatte olemasolul võib materjalide transport eelnevalt Tellija ja Keskkonnaametiga kooskõlastatult ka lumesaaniga. Võimalikult vältida nõ tühisõite. Juurdepääsuteedeks kasutatavate hooldusradade kasutamine on eramaadel vajalik kooskõlastada eramaaomanikega.

Tööde lõpuks peab Töövõtja likvideerima kõik ajutised ehitused ja juurdepääsuteed.

5. KESKKONNAKAITSE

Ehitustööde teostamisel tuleb arvestada maa-ala kaitserežiimist tulenevate piirangutega. Tööd tuleb kooskõlastada ja organiseerida mh Looduskaitseaduses ja kaitseala kaitsekorda reguleerivates dokumentides sätestatust lähtuvalt. Tööde tegemiseks mälestisel tuleb taotleda Muinsuskaitseameti luba.

Keskkonnakaitse eest ehitusplatsil ja sellega vahetult piirnevatel aladel vastutab Ehituse Töövõtja vastavalt Eesti Vabariigis kehtivatele õigusaktidele ja nõuetele ning Tellija poolt esitatud juhistele. Töövõtja vastutab kõikide ehitustegevuse käigus tekitatud kahjustuste, ka tööalast väljaspool olevate eest. Töövõtja on kohustatud omal kulul likvideerima kõik ehitusaegsed kahjustused. Tekkinud kahjustused alal likvideeritakse lähtuvalt konkreetsest juhtumist kooskõlastades tegevuse Tellija ning vajadusel Keskkonnaametiga.

Tööde ajagraafik on vaja kooskõlastada Tellija ja Keskkonnaametiga. Ehitustöid ei tohi planeerida lindude pesitsusperioodile (orienteeruvalt 01.04.-31.07). Enne ehitustööde algust on Ehituse Töövõtja kohustatud tööde algusest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teavitama nii Tellijat kui ka Keskkonnaametit.

6. PUUDE, TAIMESTIKU JA PINNASE KAITSE

Projekteeritavad rajatised tuleb paigutada konkreetsses asukohas nii, et olemasolev taimeistik ei saaks kahjustada. Kui ilmneb oht säilitatava puittaimestiku/taimeliigi kahjustamisele, tuleb

puude tüved ümbritseda kaitsevõrguga vms. Ehitustööde lõppedes tähistused eemaldada. Tuleb jälgida olemasolevate puude kaitsealasid, arvestada tuleb ka maa-aluse kogumismahuti kujadega.

Projektiga ette nähtud tööd tuleb teostada viisil, mis tööala ning selle ümbruse pinnast ja taimkatet võimalikult vähe kahjustaks (mh tallamine). Ehitustöödel kahjustatud pinnas tuleb tasandada, tasandatud aladele kõrreliste ega muu seemne segu ei külvata, vaid lastakse taastuda looduslikul taimestikul. Välja kaevatud ja üle jääv pinnas veetakse ära või kasutatakse materjali sobivuse korral kahjustatud pinnase täiteks. Keelatud on pinnase planeerimine taimkattega alale. Taimekaitsemürkide kasutamine (keemiline umbrohutõrje) mistahes eesmärgil ja viisil ehitus- ja hooldustööde tegemiseks on rangelt keelatud.

Asukoha valimisel tuleb tagada vajalik mahuti teenindamine. Rajatiste vundament tuleb projekteerida pädeva isiku poolt vastavalt konkreetse asukoha pinnasele. Kaitsealuse taimeliigi esinemisel tööalal tuleb taim/taimede kasvuala tähistada ja vajadusel piirata (vajadusel konsulteerida Tellija esindaja või Keskkonnaametiga).

Võimalikult vältida transpordivahendi rööbaste tekkimist varustusteedel (võimalusel transportida materjal vihmavabal perioodil, kui maapind on tahenenud); võimalikud mootorsõidukite rööpad varustusteedel tuleb tasandada. Võimalikud kahjustused likvideeritakse lähtuvalt konkreetsest juhtumist kooskõlastades Tellija ja vajadusel Keskkonnaametiga.

Ehitus- ja hooldustööde käigus tuleb kasutada mehhanisme ja tehnoloogiaid, mis välistavad kütte- ja määrdeainete vm keskkonnareostust tekitavate ainete sattumise pinnasesse ja taimestikule.

Ehitusmaterjali, lammutatavat materjali ja töödega seotud tehnikat, ajutisi tarindeid jm võib hoida selleks ette nähtud aladel. Ehitusmaterjalide lõikamine ja ettevalmistamine võib toimuda selleks ette nähtud laoplatsidel. Puitmaterjali saagimine objektil on lubatud juhul, kui kasutatakse saepuru kokku koguvat tehnoloogiat.

Peale tööde lõpetamist tuleb tööpiirkond puhastada ehitusprahist, materjalidest, väljakaevatud pinnasest jms. taastades piirkonna endise välisilme ja kvaliteedi.

Ehitaja peab vältima saasteainete sattumist looduskeskkonda. Puidukonservant, kütused, õlid jm ehitusel kasutatavad võimalikud keskkonda saastavad vedelikud peavad olema ladustatud lekkekindlalt. Kütuste ja õlide ladustamine objektil on keelatud, ehituseks kasutatavate immutite, värvide jm ladustamine on lubatud vaid vastavate kemikaalidega seotud tööde teostamise ajal, kui objektil viibivad töölised. Kemikaale ei ole lubatud laoplatsidel hoida

järelevalveta. Puidukonservanti, sh lõikepindade immutusvahendit tuleb hoida, kasutada, käidelda ja utiliseerida vaid tootja poolt lubatud juhiseid järgides.

Kui ilmneb oht säilitatava puittaimestiku kahjustamisele, tuleb puittaimi kaitsta vastavalt: EVS 939-3:2020 Puittaimed haljastuses. Osa 3: Ehitusaegne puude kaitse.

Looduskeskkonna kaitse abinõusid peab Töövõtja rakendama ehitustööde maksumuse arvelt.

7. HOOLDUS

7.1.ÜLDNÕUDED HOOLDUSELE

Alljärgnevalt antakse projekteerijapoolsed üldnõuded projekteeritud rajatiste hoolduseks. Rajatisi tuleb kasutada sihipäraselt vastavalt Ehitusseadustiku § 16 ja 19-le ning hooldada hea tava ja alljärgneva hooldusjuhendi järgi. Kui ehitises tehakse muudatusi, tuleb alljärgnevat hooldusjuhendit muuta. Hooldustööde organiseerimiseks on soovitatav kasutada hooldustööde päevikut. Taristu kasutus- ja hooldusjuhendi peab koostama vastavalt "Ehitamise dokumenteerimisele, ehitusdokumentide säilitamisele ja üleandmisele esitatavad nõuded ning hooldusjuhendile, selle hoidmisele ja esitamisele esitatavad nõuded"9 §14 (2) –le taristu ehitaja arvestades (ja vajadusel täiendades) käesolevas projektis esitatud nõudeid ning valmistoodete tootjate poolt esitatud nõudeid arvestades. Taristu korralise auditi kord töötada välja RMK ja ehitaja koostöös vastavalt "Ehitise auditi tegemise korrale".

Hooldustööde korra, sh tööde teostamise tiheduse, ajad jm määrab RMK.

7.2.TAIMESTIKU HOOLDUS

Nõuded puistu hoolduseks:

- Tormimurd, lumemurd, teede ja rajatiste kasutamist segavad oksad ja uuendus likvideeritakse jooksvalt aastaringselt hiljemalt nädala jooksul peale probleemist teavituse saamist.

Nõuded rohustu hoolduseks:

- Üldjuhul säilitatakse võimalikult looduslik ilme. Rohustut niita vaid teede ääres kuni 0,5 m ulatuses.

7.3.TARISTU HOOLDUS

- Rajatiste tehnilist seisundit kontrollitakse perioodil aprill-november soovitatavalt 1 kord nädalas;

- Ehitiste purunenud osad, kasutamist raskendavad või kasutajale ohtlikud vigastused kõrvaldatakse jooksvalt hiljemalt 5 päeva jooksul peale teavituse saamist; juhul, kui kohene jooksev remont ei ole võimalik, suletakse ehitis kasutamiseks kuni vea kõrvaldamiseni;

- Rajatiste ja inventari kasutamist raskendavate, kuid kasutajale mitte ohtlike purunemiste, deformatsioonide või kulumiste ilmnemisel tuleb koheselt peale probleemist teavituse saamist probleemsele rajatisele paigaldada ajutine hoiatussilt ja võimalusel probleemne koht eraldada visuaalse hoiatava markeeringuga (nt hoiatuslint) kuni probleemi kõrvaldamiseni või rajatise sulgemiseni;
- Lumevabal ajal tekkinud pinnakahjustused (graffiti, vandalism jms) likvideeritakse hiljemalt kuu aja jooksul peale probleemist teavituse saamist, paljandunud immutamata puit töödeldakse puidukonservandiga jooksvalt; korrodeeruvad metallosad puhastatakse, krunditakse ja värvitakse jooksvalt;
- Tarindite konstruktsiooniosade pinnatöötluste uuendamine teha vastavalt kasutatud pinnatöötlusvahendite tootja juhiste sagedusega, mis tagab konstruktsioonide maksimaalse kestuse;
- Maapinna ja postiotste jt puitosade vahele tekkinud sammal, pinnas, umbrohi eemaldatakse vastavalt vajadusele, kuid soovitatavalt mitte harvem kui üks kord aastas;
- Katusekatte seisukorda kontrollitakse kaks korda aastas: kevadel aprillis-mais ja sügisel oktoobris- novembris; sammal, puulehed jm praht eemaldatakse, vigastused parandatakse ilmnemisel;
- Eraldi prügikastide paigaldamise otsustab RMK; juhul kui prügikaste ei paigaldata, teavitatakse kasutajaid infotahvliel prügi kaasa võtma või kasutama alumise parkla prügikonteinereid.
- Perioodil aprill-november kasutajatest vedelema jääv olmeprügi koristatakse jooksvalt.
- Perioodil aprill-november koristatakse lõkkeplatsid jooksvalt, kuid mitte harvem, kui kord nädala jooksul; muul ajal vastavalt vajadusele.

7.4. TEEDE JA PLATSIDE HOOLDUS

Kruusateede hooldusel lähtuda üldjuhul RMK metsateede katendite projekteerimise, ehitamise ja hooldamise juhendist (RMK 2012). Nõuded teede hoolduseks:

- Kruusapindade seisundit kontrollitakse kaks korda aastas, mais ja oktoobris; kruusapindadele tekkinud augud, rattajäljed jm täidetakse, tihendatakse ja tasandatakse;
- Koorepuru- graniitsõelmeseguga teede katendil täidetakse augud ja paljandunud juured kord aastas aprillis-mais.
- Teede äärest korjatakse praht jooksvalt.

7.5. INVA DC HOOLDUS

Projektibüroo OÜ
Reg. nr: 14426010
MTR nr: EEP004195; EPE001445; EEK001423; FPR000600; EEP004195
Aadress: Vana-Lõuna 39a-12, 10134, Tallinn
Kontakt: info@projektiburoo.ee, +372 58 609 685

PROJEKTI
| BÜROO

Inva DC rajatakse ca 20m kaugusele riigiteest ja jääb teekaitse vööndisse. Inva DC
tühjendamiseks paakautoga tuleb kasutada olemasolevat maastikukaitseala metsateed.
Hooldusintervall on 1x aastas.

Projekt: Sangaste metsapargi raja taristu rekonstrueerimine
Aadress: Lossiküla, Otepää vald, Valga maakond
Töö nr: 2321
Staadium: PP

Koostaja: Ivet Leht
Vastutav arhitekt: Jane Teresk
Koostamise kuupäev: 18.03.2024
Versioon ja kuupäev: v03_18.03.2024